

Ohutuskaartide koostamine

Dokumendi eesmärk on selgitada lihtsalt REACH-määruse kohaste ohutuskaartide koostamise ja esitamise peamisi põhimõtteid ning kohustusi.

Version 2.0
Detsember 2015

ÕIGUSLIK TEADE

Juhendi eesmärk on aidata kasutajatel täita oma REACH-määrusest tulenevaid kohustusi. Tuleb siiski meeles pidada, et ainus autentne õiguslik alus on REACH-määrus ja selles dokumendis ei ole õiguslikult samaväärne teave. Teabe kasutamise eest vastutab ainuisikuliselt selle kasutaja. Euroopa Kemikaaliamet ei vastuta dokumendis sisalduva teabe kasutamise eest.

Viide: ED-04-15-643-ET-N
ISBN: 978-92-9247-572-7
Avaldamisaeg: Detsember 2015
Keel: ET

Euroopa Kemikaaliamet (ECHA) annab välja REACH-määruse lühijuhendite sarja, et paremini tutvustada ettevõtetele vastavaid REACH-määruse täisjuhendeid. Kuna tegu on lühikokkuvõtetega, ei sisalda need kogu juhendite täisversioonides sisalduvat teavet. Kahtluse korral on seega soovitatav lisateabe saamiseks lugeda juhendite täisversioone.

See on algselt inglise keeles avaldatud dokumendi tõlke töövariant. Algdokument on ECHA veebilehel.

© Euroopa Kemikaaliamet 2015

Kui teil tekib käesoleva dokumendiga seoses küsimusi või märkusi, saate need esitada juhendi tagasiside vormi abil (märkige sellele dokumendi viide, avaldamisaeg, peatükk ja/või lehekülg). Juhendite tagasiside vormi leiate ECHA veebilehe jaotisest „Kasutajatugi” aadressil comments.echa.europa.eu/comments cms/FeedbackGuidance.aspx.

Euroopa Kemikaaliamet

Postiaadress: P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Soome
Külastusaadress: Annankatu 18, Helsinki, Soome

Versioon	Muudatused	Kuupäev
Versioon 1.0	Esmaväljaanne	Detsember 2013
Versioon 2.0	Asjaomase juhendi täisversiooni ajakohastamisele (versiooniks 3.0) järgnenud ajakohastamine Ajakohastamisel piirduti alljärgnevaga: (1) 1. peatükki lisati viide komisjoni määrusele (EL) 2015/830; (2) alapeatükis 2.1 ja 5. peatükis ajakohastati komisjoni määruse (EL) 2015/830 alusel teavet üleminekuperioodi kohta; (3) alapeatükist 2.3 kustutati täisversioonist kustutatud viide REACH-määrusest tingitud muudatuste ülevaatele; (4) alapeatükist 3.1 kustutati segudega seoses viide ohtlike valmististe direktiivile; (5) 6. peatükis ajakohastati lisajuhiste saamise allikate loetelu.	Detsember 2015

Sisukord

1. SISSEJUHATUS	5
2. OLULISIM, MILLEST ARU SAADA	6
2.1 Ohutuskaart (SDS)	6
2.2 Kes peavad ohutuskaardi koostama	6
2.3 Ohutuskaardid ja REACH-määrus.....	6
3. MILLISTE TOODETE JAOKS ON OHUTUSKAART NÕUTAV	7
3.1 Ohutuskaardi kohustuslik esitamine eelneva taotluseta	7
3.2 Ohutuskaardi esitamine taotluse korral	7
3.3 Üldsusele esitatav teave	7
3.4 Tooted, mille korral ohutuskaarti ei nõuta.....	8
4. MILLAL JA KUIDAS TULEB OHUTUSKAART ESITADA	8
5. MILLINE TEAVE PEAB OLEMA OHUTUSKAARDIL	8
5.1 Kokkupuutestsenaariumi teabe lisamine	9
6. KUST SAADA ROHKEM JUHISEID JA MUUD OLULIST TEAVET	9

1. Sissejuhatus

Lühiülevaade annab lühikese ja lihtsa sissejuhatuse ohutuskaardi koostamise ja esitamisega seotud kohustuste kohta, mis on ette nähtud määruse (EÜ) nr 1907/2006 (REACH-määruse) artikliga 31 ja II lisaga, eelkõige nagu seda on muudetud komisjoni määrusega (EL) 2015/830. Selles kirjeldatakse lühidalt peamisi ohutuskaardi koostamise põhimõtteid ja nõudeid, mida ainete ja segude tarnijad peavad järgima, et täita kohustust esitada oma klientidele ohutuskaart.

See lühiülevaade on peamiselt mõeldud Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP)¹ kemikaale tarnivate ettevõtete (eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (VKEd)) juhtidele ja otsustusõigusega isikutele. Lühiülevaade aitab lugejal aru saada, mida nõutakse ainete ja segude ohutuskaartide koostamise eest vastutavatelt isikutelt, ning mõista olulist seost ohutuskaardil toodud teabe ja töötajate töökaitsega seonduvatest õigusaktidest tulenevate kohustuste vahel. Lugeja võib ise otsustada, kas tal on vaja lugeda ohutuskaartide koostamise juhendi täisteksti. Juhime tähelepanu sellele, et lühiülevaates esitatud teave ei ole piisav nende jaoks, kes peavad ohutuskaarti koostama. Viimastel soovitame tungivalt lugeda juhendi täisteksti.

See dokument on kasulik ka ohutuskaardi saajale, et mõista, mida on oodata ja kuidas saadud teabega ümber käia.

Väljaspool EMPd paiknevad ettevõtted, kelle tooteid eksporditakse EMPsse, võivad lühiülevaadet kasutada selleks, et mõista ohutuskaartidele esitatavaid nõudeid ja kohustusi, mida peavad täitma nende esindajad ja kliendid EMPs.

---

¹ Euroopa Majanduspiirkonda kuuluvad Island, Liechtenstein, Norra ja 28st Euroopa Liidu liikmesriiki.

2. Olulisim, millest aru saada

2.1 Ohutuskaart (SDS)

Ohutuskaart on väljakujunenud ja tõhus vahend konkreetsetele klassifitseerimiskriteeriumidele vastavate ainete ja segude ohutusteabe edastamiseks tarneahelas. Ohutuskaardile esitatavad nõuded olid olemas juba enne REACH-määruse jõustumist, kuid see määrus täiendas neid.

REACH-määrusega kehtestatud nõudeid on hiljem kohandatud, et võtta arvesse ühtse ülemaailmse kemikaalide klassifitseerimise ja märgistamise süsteemi (GHS)² ohutuskaartide eeskirju ja CLP-määruse³ rakendamist.

Ohutuskaart peab sisaldama kõikehõlmavat teavet kutsealases või tööstuslikus keskkonnas kasutatava aine või segu kohta. Sealt saab teavet nii keskkonna- ja terviseohtude kui ka ohutusabinõude kohta.

EMPs kasutatava ohutuskaardi sisu ja vorming on määratletud REACH-määruse II lisas. Põhimõtteliselt koosneb ohutuskaart 16st rahvusvaheliselt kooskõlastatud jaost ja see esitatakse selle liikmesriigi / nende liikmesriikide ametlikus keeles, kus ainet või segu turule lastakse.

Tuleb märkida, et REACH-määruse II lisa on muudetud ja konkreetsete nõuete rakendamise jaoks on kehtestatud üleminekuperiood. Täpsemalt võib enne 1. juunit 2015 saajale esitatud ohutuskaarte kasutada kuni 31. maini 2017, ilma et neid oleks vaja viia kooskõlla määruse (EL) 2015/830 lisas nõutud versiooniga. Rohkem teavet leiate selle kohta ohutuskaartide koostamise juhendi täisversioonist.

2.2 Kes peavad ohutuskaardi koostama

Tavaliselt koostab ohutuskaardi esmalt tootja, importija või ainuesindaja (või nende volitatud isik), kuid REACH-määruse nõuded ohutuskaardi esitamise kohta kehtivad tarneahela igas etapis. Konkreetsetele tingimustele vastava aine või segu tarnija peab (olenemata tema asukohast tarneahelas) esitama selle ohutuskaardi. Kui tarneahelas tegutseja koostab oma ohutuskaardi, peab ta selleks kontrollima tarnijalt saadud ohutuskaardi piisavust ja kasutama kogu asjakohast teavet.

Iga tegutseja vastutab enda esitataval ohutuskaardil oleva teabe täpsuse eest.

Tuleb arvestada, et hea ohutuskaardi koostamiseks on vaja laialdasi teadmisi eri valdkondadest, sest ohutuskaart hõlmab väga erinevaid aine või segu omaduste, nendega seotud töötervishoiu ja -ohutuse, transpordiohutuse ja keskkonnakaitsega seotud tahke. REACH-määruses on määratletud, et ohutuskaardi peab koostama pädev isik, kuid ei ole määratletud, mida „pädev“ täpselt tähendab. Vastutaval isikul võib olla vaja koguda teavet mitmesugustest organisatsioonisestest ja -välistest allikatest, kuid seejuures tuleb tagada ohutuskaardi põhimõtteühtlus.

2.3 Ohutuskaardid ja REACH-määrus

REACH-määrusel on suurel määral varasemate õigusaktide tavapärane ülesehitus ja vorming. Siiski on tehtud mõned olulised muudatused eesmärgiga parandada tarneahelas allapoole edastatava teabe kvaliteeti ja täielikkust.

² Läbivaadatud versioon on aadressil http://www.unece.org/trans/danger/publi/ghs/ghs_welcome_e.html

³ Määrus (EÜ) nr 1272/2008.

Üks peamistest muudatustest on tingitud REACH-määruse nõudest registreerida aineid, mida toodetakse või imporditakse aastas üle ühe tonni. Registreeritud aine ohutuskaardil esitatud teave peab olema kooskõlas registreerimistoimikus esitatuga. Kui registreerijad ja allkasutajad peavad koostama ka kemikaaliohutuse aruande, mis sisaldab ka kokkupuutestsenaariumit, peavad nad ohutuskaardile lisama ka asjakohase(d) kokkupuutestsenaariumi(d).

Allkasutajad peavad oma ohutuskaartide koostamisel arvesse võtma tarnijatelt saadud teavet asjakohaste kokkupuutestsenaariumide kohta. Segude tarnijatel on segu ohutut käitlemist käsitleva teabe edastamiseks mitu võimalust. Neid on kirjeldatud lühiülevaate alapeatükis 5.1 ja üksikasjalikumalt ohutuskaartide koostamise juhendi täisversioonis.

3. Milliste toodete jaoks on ohutuskaart nõutav

3.1 Ohutuskaardi kohustuslik esitamine eelneva taotluseta

REACH-määrus sätestab konkreetsed kriteeriumid selle kohta, millal aine või segu ohutuskaart esitada. Ohutuskaart tuleb esitada aine või segu kohta, mis vastab CLP-määruse ((EÜ) nr 1272/2008) kohaselt ohtlikuks klassifitseerimise kriteeriumidele.

Lisaks kehtib ohutuskaardi esitamise kohustus ka ainete kohta, mida käsitletakse REACH-määruse XIII lisa kohaselt püsivate, bioakumuleeruvate ja toksilistena (PBT) või väga püsivate ja väga bioakumuleeruvatena (vPvB) või mis on lisatud kandidaatainete loetelusse seoses võimaliku lisamisega autoriseerimisloetelusse⁴. Pange tähele, et kandidaatainete loetelu ajakohastatakse regulaarselt sinna uute ainete lisamisega.

3.2 Ohutuskaardi esitamine taotluse korral

Kui aine või segu ei vasta ohtlikuks klassifitseerimise kriteeriumidele⁵, ei ole tarnija kohustatud esitama selle ohutuskaarti. Kui aga segu sisaldab klassifitseeritud aineid, PBT- või vPvB-aineid või kandidaatainete loetelusse kuuluvaid aineid üle REACH-määrusega sätestatud läviväärtuse või aineid, mille kohta on olemas ühenduse ohtlike ainete piirnormid töökeskkonnas⁶, on kliendil õigus nõuda ohutuskaarti ja tarnija on kohustatud selle esitama.

Õigus nõuda ohutuskaarti ülaltoodud kriteeriumidele vastava segu kohta on üksnes allkasutajal (tööstuslikul või kutsealasel eesmärgil kasutajal)⁷ või levitajal⁸.

3.3 Üldsusele esitatav teave

Kui ohtlikke aineid või segusid pakutakse või müüakse üldsusele, ei ole vaja ohutuskaarti lisada. Sellele erandile toetumiseks peab tarnija esitama „piisava teabe, mille alusel on kasutajatel võimalik rakendada asjakohaseid meetmeid tervise, ohutuse ja keskkonna kaitseks“. REACH-määruses ei ole täpsustatud, kuidas ohutusteave tuleb esitada, seega võib tarnija valida konkreetse juhu ja saaja jaoks kõige sobivama viisi (nt märgistamise või toote teabelehe).

⁴ Lisateavet kandidaatainete loetelu ja autoriseerimisprotsessi kohta leiate ECHA sellekohaselt veebilehelt aadressil echa.europa.eu/web/guest/regulations/reach/authorisation/the-candidate-list.

⁵ NB! Alates 1. juunist 2015 mõeldakse selle all ka segude puhul CLP-määruse kohaseid ohtlikuks klassifitseerimise kriteeriume.

⁶ Tähtis sellekohane teabeallikas on töökeskkonna piirnormide veebileht OSHA veebisaidil aadressil osha.europa.eu/en/topics/ds/exposure_limits.

⁷ Määratletud REACH-määruses (artikkel 3, lõige 13).

⁸ Määratletud REACH-määruses (artikkel 3, lõige 14).

3.4 Tooted, mille korral ohutuskaarti ei nõuta

Mõne segu jaoks kehtib REACH-määruse IV jaotises („Teave tarneahelas”) sätestatud teabenõude (sh ohutuskaartide esitamise) suhtes üldine erand. Sellist erandit kohaldatakse ka segudele, mis on valmiskujul, ette nähtud lõpptarbijale ja kuuluvad sellistesse kategooriatesse, mida reguleerivad muud õigusaktid ja mille korral tuleb vältida kattumist REACH-määruse nõuetega (nt ravimid, kosmeetikatooted ning toiduained ja loomasööt).

Teatud ained (radioaktiivsed ained, tollijärelevalve all olevad ained, isoleerimata vaheained, raudteel, maanteel, siseveeteedel, merel või õhus veetavad tooted jne) ei ole REACH-määruse reguleerimisalas ja seetõttu ei kohaldata neile ka ohutuskaartidega seonduvaid kohustusi.

4. Millal ja kuidas tuleb ohutuskaart esitada

Ohutuskaart tuleb esitada tasuta hiljemalt aine või segu esmakordse tarnimise kuupäevaks. Selle võib esitada paberkandjal või elektrooniliselt. Igal juhul on tarnija kohustatud toimetama ohutuskaardi tegelikult saaja kätte. See tähendab näiteks seda, et veebilehel kättesaadavast ohutuskaardist ei piisa.

Järgmiste tarnete korral samale saajale ei ole ohutuskaarti uuesti esitada vaja, kui seda ei ole vahepeal täiendatud või parandatud. Ohutuskaart tuleb aga ajakohastada kohe, kui on teatavaks saanud konkreetne uus teave. REACH-määruses on sätestatud, millise uue teabe ilmnemisel tuleb ohutuskaarti ajakohastada: riskijuhtimismeetmeid mõjutav teave, ohtusid käsitlev teave, samuti pärast loa saamist või selle andmisest keeldumist või pärast piirangu kehtestamist. Muudel põhjustel võib tarnija ohutuskaarti ajakohastada omal soovil ükskõik millal. Ajakohastatud ohutuskaart tuleb esitada ka kõikidele neile, kellele on ainet või segu eelneva 12 kuu jooksul tarnitud.

5. Milline teave peab olema ohutuskaardil

REACH-määruse II lisas on sätestatud ohutuskaardi kohustuslikud 16 jagu koos punktide ja nende sisuga.

Kehtestatud on ülemineku periood, mis võimaldab sujuvat üleminekut CLP-määruse kohasele teabele. Konkreetset sätteid käsitlevad näiteks klassifitseerimise ja märgistamise teavet ning ohutuskaardil näidatud aine või segu koostisainete määratlemist.

Alates 1. juunist 2015 tuleb nii ainete kui ka segude ohutuskaardil (ja märgistusel) esitada üksnes CLP-määruse kohane klassifitseerimisteave. Enne 1. juunit 2015 turul olevate ainete ja segude ohutuskaartide (ja märgistuse) jaoks on olemas üleminekusätted. Ohutuskaardil olev teave peab aga alati olema kooskõlas märgistusel oleva teabega.

Ohutuskaartide koostamise juhendi täistekstist leiate rohkem ülemineku perioodi rakendamise juhiseid.

Ohutuskaardi koostamisel tuleb silmas pidada, et kui teatud andmeid ei kasutata või need ei ole kättesaadavad, tuleb seda selgelt mainida ka ohutuskaardi vastavas jaos või punktis, sest ohutuskaardil ei tohi olla täitmata punkte. Teabe puudumine peab olema põhjendatud. Kuna ohutuskaart peab võimaldama kasutajatel rakendada vajalikke abinõusid inimeste tervise kaitseks ja tööohutuse tagamiseks ning keskkonnakaitseks, ei tohi ohutuskaardil nõutavat teavet kuulutada konfidentsiaalseks, sest see on mõeldud teabevahetuseks tarneahelas.

5.1 Kokkupuutestsenaariumi teabe lisamine

Üks REACH-määruses kasutusele võetud põhimõiste, mis mõjutab ka ohutuskaarte, on kokkupuutestsenaarium. Kõik tegutsejad, kes peavad koostama kemikaaliohutuse aruande (CSR) ja kokkupuutestsenaariumid, peavad lisama asjakohase(d) kokkupuutestsenaariumi(d) ka ohutuskaardile. Kokkupuutestsenaariumis kirjeldatakse, kuidas ainet saab ohutult valmistada või ohutuskaardile märgitud kasutusala korral ohutult kasutada (st nii, et on tagatud inimeste- ja keskkonnakaitse). Kokkupuutestsenaarium(id) täiendab/täiendavad ohutuskaardi põhitekstis esitatud teavet. Seega tuleb kokkupuutestsenaariumi ja ohutuskaarti käsitleda ühtse tervikuna ning need peavad olema koostatud samadel põhimõtetel. Tarnija peab kindlasti esitama teabe vahetule allkasutajale kergesti arusaadaval kujul, et too saaks kindlaks määrata, rakendada ja soovitada asjakohaseid abinõusid tarneahelas temast allpool olevatele lülidelle.

Allkasutajad ja teised tegutsejad, kes peavad esitama aine või segu ohutuskaardi, kuid ei ole kohustatud koostama kemikaaliohutuse aruannet, peavad ohutuskaardi koostamisel silmas pidama ja lisama sellist ohutu kasutamise seisukohast olulist teavet, mis pärineb tarnija(te)lt saadud kokkupuutestsenaariumi(de)st. Nad võivad asjaomased kokkupuutestsenaariumid esitada ohutuskaardi lisana, lõimida kokkupuute kohta käiva teabe ohutuskaardi põhiossa (st ohutuskaardi jagudesse 1–16) või lisada segu koostisainete kokkupuutestsenaariumidest pärineva teabe ohutu kasutamise kohta. Kõige sobivama variandi valikul tuleb lähtuda konkreetsest juhtumist. Tuleb arvestada, et mitte kõik võimalikud variandid ei ole iga saaja jaoks ühtmoodi sobivad, sest nad peavad saama üksnes neile olulist teavet. Selle kohta leiate täpsemat teavet täispika juhendi alapeatükis 2.23 ja 2. lisa ning ka ECHA koostatud allkasutajate juhendis.

Erinevalt ohutuskaardist ei ole kokkupuutestsenaariumi vorming õigusaktides kindlaks määratud. Üks kättesaadav abivahend sobiva vormingu saamiseks on kemikaaliohutuse hindamise ja aruandluse vahend Chesar⁹, mis genereerib kokkupuutestsenaariumid ohutuskaardile lisamiseks sobival kujul.

6. Kust saada rohkem juhiseid ja muud olulist teavet

Lühikokkuvõttest peaksite leidma REACH-määruse artikli 31 ja II lisa kohase ohutuskaartide koostamise peamiste põhimõtete kokkuvõtte ja lühiselgituse. Siiski soovitame nendel, kes tegelikult ohutuskaarte koostavad, tutvuda ohutuskaartide koostamise juhendi täistekstiga, et tagada teabenõuete järgimine. Juhendi leiate aadressilt

echa.europa.eu/web/guest/guidance-documents/guidance-on-reach.

Ohutuskaartide koostamise juhendi täistekstis on toodud üksikasjalikum teave ohutuskaardi iga jao sisu kohta ning vastavad erijuhud, aga ka punktides sisalduvate kirjete näiteid. Lisaselgitusi ja asjakohast teavet leiate ka järgnevatest dokumentidest ja veebilehtedelt:

- ECHA ohutuskaartide e-juhend: <http://view.pagetiger.com/ECHAeGuide1-1/Issue1>
- ECHA registreeritud ainete andmebaas: echa.europa.eu/web/guest/information-on-chemicals/registered-substances;
- ECHA klassifitseerimis- ja märgistusandmik: echa.europa.eu/web/guest/information-on-chemicals/cl-inventory-database;
- ECHA allkasutajate juhend: echa.europa.eu/web/guest/guidance-documents/guidance-on-reach;

⁹ Kättesaadav chesar.echa.europa.eu.

EUROOPA KEMIKAALIAMET
ANNANKATU 18, P.O. BOX 400,
FI-00121 HELSINKI, SOOME
ECHA.EUROPA.EU